proLékaře.cz | 29.11.2026

Významné životní jubileum RNDr. Evy Aldové, CSc.

V letošním listopadu slaví 90. narozeniny paní doktorka RNDr. Eva Aldová, CSc., přední česká a československá mikrobioložka v problematice střevních bakterií.

Dr. Eva Aldová se narodila 21. listopadu 1922, v Praze na Malé Straně, v rodině knihaře a papírníka. Po maturitě na reálném gymnáziu nastoupila 3. června 1941 do Státního zdravotního ústavu (SZÚ) jako mikrobiologická laborantka a tomuto ústavu zůstala věrná po celou dobu své profesní kariéry, neuvěřitelných 58 let.

Těsně na konci války, v dubnu 1945, byla dr. Aldová jedním ze spolupracovníků dr. Rašky, který byl pověřen řídit likvidaci epidemie skvrnitého tyfu v koncentračním táboře Malá pevnost v Terezíně. Dvě jejich spolupracovnice zaplatily tuto akci svým životem.

Po válce začala studovat Přírodovědeckou fakultu UK, kterou dokončila v r.1949 a v roce 1960 získala titul CSc.

Pod vedením prof. Rašky se dr. Aldová, již jako vědecký pracovník, podílela v následujících letech na likvidaci řady epidemií. Například v roce 1951 to byl epidemický výskyt klíšťové encefalitidy v Rožnavě. Dalším úkolem byla epidemie tularémie v okolí Horšovského Týna (1952–1953). V této akci byl poprvé v Evropě izolován původce – *Francisella tularensis*. V dubnu 1954 odjela dr. Aldová pracovat na rok na mikrobiologické pracoviště československé nemocnice v Čondžinu v Severní Koreji. Po návratu pracovala v chřipkové laboratoři a v r. 1957 se zúčastnila tříměsíčního bakteriologického vyšetřování bulharských dělníků, kteří se ucházeli o práci v Československu.

Její zájem se pozvolna vrátil ke střevním bakteriím, které pak zůstaly jejím celoživotním koníčkem. Závěrem roku 1957 zřídil prof. Raška první tři národní referenční laboratoře: NRL pro salmonely (dr. Dobromila Matějovská), NRL pro fagotypizaci salmonel, později stafylokoků (dr. Věra Matějovská) a NRL pro shigely, kterou vedla dr. Aldová.

V polovině šedesátých let rozšířila laboratoř dr. Aldové spektrum své působnosti o čeleď *Vibrionaceae*. V r. 1965 byla v laboratoři identifikována non-cholerová vibria z epidemie gastroenteritidy v Nitře. O rok později měla dr. Aldová příležitost pracovat s kmeny pravé cholery při epidemii v Iráku a dále potom v r. 1970 v Guinei a v Libérii.

Dr. Aldová se dlouhá léta věnovala i podmíněným patogenům z čeledi *Enterobacteriaceae*. Se svými spolupracovnicemi se snažila o určení všech obtížně identifikovatelných kmenů, které byly zaslány od kolegů z bakteriologických pracovišť v celém Československu.

V roce 1967 zahájila dr. Aldová – na základě neobvyklých záchytů z průjmů – diagnostiku yerzinií, kterou si díky jejímu nadšení osvojily všechny terénní laboratoře. Samy potom praktikovaly nevyhlášenou soutěž, kde všude se podaří kmeny *Yersinia enterocolitica* zachytit. Podobně se laboratoře naučily identifikovat i enteroinvazivní *E. coli*.

První kmeny cholery, izolované v Československu, se dostaly do laboratoře dr. Aldové v roce 1970. Byly to izoláty z menší zavlečené epidemie cholery na východním Slovensku. Importovaným a do roku 2002 jediným českým případem cholery v moderní době bylo v r. 1986 onemocnění turisty, který se vrátil z Egypta.

Několik let působila dr. Aldová i jako vedoucí odborné skupiny střevních bakteriálních infekcí. Díky výborné spolupráci s kolegy z terénních pracovišť (za všechny jmenuji alespoň dr. Hausnera, dr. Gabrhelovou, dr. Kocmouda a také dr. Březinovou, která v okrese Frýdek-Místek první kmeny izolovala) byly objeveny a popsány dva původní české bakteriální rody z čeledi *Enterobacteriaceae: Budvicia* s druhem *Budvicia aquatica* (1983) a Pragia s druhem *Pragia fontium* (1988).

Doktorka Aldová spolupracovala i s četnými zahraničními vědeckými kolektivy. V posledních letech patřila k mezinárodně významným aktivitám paní doktorky Aldové sérotypizace kmenů *Plesiomonas shigelloides*. Jméno paní doktorky

proLékaře.cz | 29.11.2026

Aldové bylo zapsáno do taxonomie střevních bakterií: na její počest nazval v r. 1984 Bercovier et al. nový druh yersinie, který byl izolován z vodních ekosystémů, *Yersinia aldovae*.

Dr. Aldová se celou svou vědeckou kariéru věnovala pilně i pedagogické činnosti. Její laboratoří prošlo několik set mikrobiologů nejen z naší republiky, ale i ze zahraničí. Všem rozdávala nezištně a osobitě svoje bohaté zkušenosti a všichni na to dodnes vzpomínají.

V roce 1999 slavila Americká mikrobiologická společnost (American Society for Microbiology, ASM) 100. výročí založení. K této příležitosti oslovila ASM Československou společnost mikrobiologickou (ČSSM) se žádostí o pomoc při výběru významných žen v oboru mikrobiologie z celého světa, které by ASM chtěla při oslavách prezentovat. Hlavní výbor ČSSM navrhl, aby touto poctou byla oceněna paní doktorka Eva Aldová. Návrh byl přijat, a tak na plenární konferenci, která se k příležitosti oslav uskutečnila v Chicagu od 30. května do 3. června 1999, byla naše paní doktorka Aldová představena mezi dvanácti nejvýznamnějšími světovými mikrobioložkami za posledních 100 let. Ve vstupní hale McCormick Centra, kde se výroční konference konala, byl vystaven poster, kde pod názvem „Heroines of Microbiology" byly otištěny fotografie všech 12 oceněných žen, včetně krátkého výčtu jejich nejvýznamnějších úspěchů v profesionální kariéře.

Paní doktorka Aldová je nositelem i řady dalších vyznamenání, letos v červnu ji byla na návrh Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii udělena Českou lékařskou společností Zlatá pamětní medaile Jana Evangelisty Purkyně.

Své aktivní působení v Centru epidemiologie a mikrobiologie SZÚ skončila pani doktorka Aldová v srpnu v roce 1999 po 58 letech intenzivní, smysluplné práce.

Za celé Centrum epidemiologie a mikrobiologie SZÚ jí vyjadřujeme obrovský dík za vše, co se jí pro naši mikrobiologii podařilo vykonat. Paní doktorce Aldové k jejímu významnému životnímu jubileu co nejsrdečněji blahopřejeme! Přejeme jí dobré zdraví, aby jí co nejdéle vydržel enthusiasmus, ze kterého se všichni kolem ní snažíme čerpat.

Za všechny spolupracovníky, přátele a obdivovatele
Petr Petráš

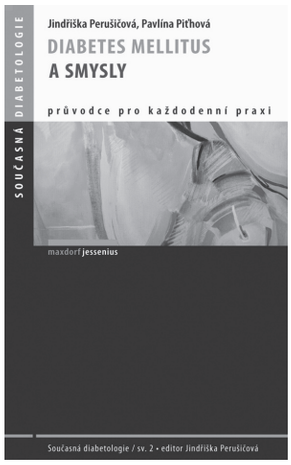

DIABETES MELLITUS A SMYSLY

Jindřiška Perušičová, Pavlína Piťhová

Maxdorf 2012, 80 stran, edice současná diabetologie
ISBN: 978-80-7345-305-3
Cena: 195 Kč
Formát: 110 × 190 mm, vazba měkká (V2)

O diabetu s oblibou hovoříme jako o nemoci, která postihuje všechny orgány, tkáně i tělesné funkce a která zasahuje prakticky do každého oboru medicíny. Přistupujeme však vždy k nemocnému s tímto vědomím? Jedním z cílů nové edice Současná diabetologie je právě důraz na kvalitu života nemocného s diabetem. Druhý svazek této edice odpovídá na praktickou otázku, jak může diabetes mellitus ovlivňovat pět základních smyslů, které nás provázejí každodenním životem.

Objednávky zasílejte e-mailem nebo poštou: Nakladatelské a tiskové středisko ČLS JEP, Sokolská 31, 120 26 Praha 2, fax: 224 266 226, e-mail: nts@cls.cz. Na objednávce laskavě uveďte i jméno časopisu, v němž jste se o knize dozvěděli.

Inzerce A121016664 ▼